Algirdas Girininkas

Rėkučių-Pakretuonės pilkapyno 1992 m. tyrinėjimai

Rėkučių-Pakretuonės pilkapynas yra Švenčionių raj., Švenčionėlių apyl., geležinkelio Vilnius-Daugpilis dešinėje pusėje, apie 150-200 m į ŠR nuo Pakretuonės geležinkelio stotelės. Pilkapyne yra 23 pilkapiai, jie visi išsidėstę kairėje miško keliuko Pakretuonė-Rėkučiai pusėje.

1992 m. NM ir LKP MC ištyrė pažeistą (ariamą) pilkapį Nr. 22. Jis buvo 7 m skersmens ir 0,5-0,6 m aukščio. Pilkapio sanpilo centre buvo lobių ieškotojų iškasta 0,5x0,6x 0,2 m dydžio duobė. Vakarinis sanpilo pakraštys Š-P kryptimi buvo suartas. Arimo vietoje rasti 0,3x0,25x0,17 m, 0,32x0,3x0,23 m, 0,33x 0,2x 0,16 m dydžių vainiko akmenys.

Pilkapis supiltas iš šviesaus smėlio, kuriame gausu 5-6 cm skersmens akmenukų. Akmenų vainikas krautas iš vidutinio dydžio akmenų, geriau išlikęs P ir PR pusėje, R pusėje buvo netvarkingos akmenų grupės, o Š - pavieniai akmenukai. P vainiko dalyje buvo 1 m pločio įėjimas.

Sanpile, po pagrindu ir ant jo, rasti 3 degintiniai kapai. Kapas Nr. 1 buvo 0,12 m ant pagrindo. Kapo duobutė buvo 0,6 m ir 0,35 m pločio, orientuota ŠR kryptimi. Kauliukai suberti kompaktiškai, be angliukų priemaišų. Ant kaulų sudėtos įkapės: naudotas peiliukas, netaisyklingo aštuoneto formos sagtis, ornamentuota tankiais vertikaliais brūkšneliais, 46 cm ilgio įmovinis ietigalis profiliuota plunksna.

Kapas Nr. 2 buvo 0,8-0,9 m dydžio. Jis rastas po pilkapio pagrindu 0,23 m gylio duobutėje, nusitęsusioje R-V kryptimi. Ant tvarkingai sudėtų švarių kauliukų buvo rastas geležinis siau-

raašmenis pentinis,ornamentuotas kovos kirvis, taip pat peiliukas, netaisyklingo aštuoneto formos diržo sagtis, ornamentuota tankių įraižų tinkleliu, kuris trijose vietose perkirstas vertikaliais brūkšneliais, taip pat įmovinis ietigalis profiliuota plunksna. Po kaulais, vienodame gylyje, kapas Nr. 2 buvo apdėtas trimis akmenimis: iš R, V ir P. P pusėje buvęs akmenukas padėtas po kirvio ašmenimis.

Kapas Nr. 3 buvo įrengtas pilkapio centre, O,14 m po pilkapio pagrindu, O,15 m gylio, O,8 m ilgio ir O,5 m pločio duobutėje. Įkapės analogiškos - peiliukas, aštuoneto formos diržo sagtis, įmovinis ietigalis profiliuota plunksna. Ritualiniais tikslais ietigalio smaigalys buvo užlenktas.

Remiantis radiniais, pilkapį galima datuoti VI-VII a.

Mykolas Michelbertas

Paragaudžio pilkapyno tyrinėjimai

1992 m. vasarą VU AE katedros ekspedicija baigė Paragaudžio, Šilalės raj., pilkapyno tyrinėjimus, pradėtus dar 1982 metais (žr. ATL 1982 ir 1983 metais. V. 1984. P. 58-6O; ATL 1984 ir 1985 metais. V. 1986. P. 61-63; ATL 1986 ir 1987 metais. V. 1988. P. 55-59; ATL 1988 ir 1989 metais. V. 199O. P. 56-6O; ATL 199O ir 1991 metais.V. 1992. T. 1. P. 111-114.).

1992 m. pietinėje pilkapyno dalyje ištirti dar 4 pilkapiai, iškastos 2 perkasos kitose pilkapyno dalyse.

Tyrinėtų pilkapių sanpilai buvo anksčiau nukentėję. Juose matėsi iškastų duobių pėdsakai, be to, akmenų vainikai buvo gerokai apardyti. 1992 m. ištirtų sanpilų dydis įvairus - nuo 5,5 m